

آموزش هنگام بستری

شبکه بهداشت و درمان
اردستان، بیمارستان شهید
دکتر بهشتی

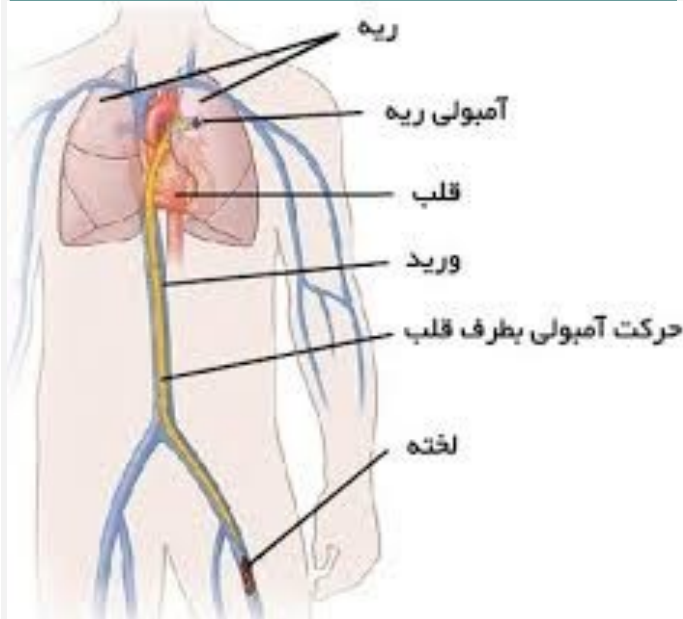
تلفن بیمارستان: ۵۴۲۴۴۱۱۲

واحد آموزش همگانی و سلامت بیمار - کد 0

PE.PTE.

بازنگری: دی ۹۷

آمبولی ریه

در صورت ایجاد این علائم فرد مبتلا باید از ایستادن بر روی پا پرهیز کرده و اندام درگیر شده بی حرکت حفظ شود.

اگر بیمار با وارفارین ترخیص شود، به این نکات توجه کند:

- ۱- حفظ برنامه ای برای مطالعات دوره ای خون جهت کنترل زمان انعقاد
- ۲- دریافت دارو در یک وقت معین از روز و اجتناب از قطع ناگهانی دارو، اجتناب از مصرف داروهایی که خطر خونریزی را افزایش می دهند مانند آسپرین، بروفن، ناپروکسن،.....
- ۳- اجتناب از خوردن مقدار زیادی غذاهای حاوی ویتامین K مانند سبزیهای دارای برگ سبز
- ۴- گزارش به موقع خونریزی شدید یا طولانی از پوست، بینی و دهان، پا، خون در ادرار، استفراغ، خلط یا مدفوع، طولانی شدن و یا شدید شدن خونریزی ماهانه، کبودی شدید، سردرد شدید یا درد شدید پشت و یا شکم به طور ناگهانی
- ۵- در صورت شک به حاملگی و یا اگر در دوران شیردهی می باشید، به پزشک اطلاع داده شود
- ۶- استفاده از ریش تراش برقی به جای تیغ، نخ دندان و مسواک نرم، اجتناب از گذاشتن مواد تیز در دهان مانند خلال دندان، با پای برهنه قدم نزن، ناخن ها را به دقت بچیند، از موقعیتهایی که موجب آسیب می شود اجتناب کند مانند ورزشهای تماسی، با فشار فین نکند، از زور زدن هنگام دفع مدفوع خودداری کند. آموزش برای کنترل هر گونه خونریزی در نواحی تحت فشار طولانی و سفت

موارد پیشگیری:

- خودداری از استراحت طولانی مدت در بستر در طی بیماری
- استفاده از جوراب کشی در طی دوره نقاهت (چه در هنگام استراحت در بستر و چه در هنگام برخاستن از بستر)
- شروع هر چه سریعتر حرکت اندامهای تحتانی و راه رفتن پس از جراحی
- خودداری از استعمال دخانیات، به خصوص در خانمهای ۳۵ سال به بالا که قرص ضد بارداری مصرف می کنند.
- اجتناب از جراحیهای غیر ضروری. در این موارد از روشهای دیگری غیر از جراحی استفاده شود
- ایستادن یا راه رفتن متناوب در طی سفر هر ۲-۱ ساعت
- استفاده از جوراب کشی یا پیچیدن ساق پا با باند کشی
- خودداری از نشستن به حالتی که ساق یا مچ پا روی یکدیگر بیفتد
- قرار دادن پا بالاتر از ران در هنگام نشستن طولانی مدت
- قرار دادن پا بالاتر از سطح بستر در هنگام خوابیدن

به نکات زیر توجه کنید:

بیمار باید تا هنگام برطرف شدن علائم التهابی ناشی از وجود لخته در بستر استراحت نماید و در طی استراحت در بستر اندامهای تحتانی را به طور مکرر حرکت دهد تا به جریان یافتن خون در آنها کمک شود.

تعریف:

آمبولی عبارت است از انسداد قسمتی از شریان ریوی یا یکی از شاخه های آن بوسیله لخته خون یا ندرتا چربی که بوسیله جریان خون از محل ایجاد شده به عروق کوچکتر حمل میشود تا جایی که سبب انسداد جریان خون می شود . شایع ترین نوع آمبولی، آمبولی ناشی از لخته خون است. آمبولی چربی نیز معمولاً از ناحیه یک شکستگی استخوانی تشکیل می شود. سپس لخته خون یا آمبولی چربی از طریق جریان خون و با عبور از قلب به یکی از شریان های مشروب کننده بافت ریه راه یافته و در آنجا مستقر می گردد. این پدیده سبب انسداد شریان مزبور و در نتیجه کاهش توانایی تنفسی و گاهی تخریب بافت ریه می گردد .

علل بروز بیماری :

هر زمان که خون در داخل ورید تجمع یافته و به خوبی جریان نداشته باشد لخته می تواند ایجاد شود . علل ایجاد لخته را می توان به شرح زیر نام برد :

- ۱- سن بالای ۶۰ سال
- ۲- بی تحرکی به مدت طولانی : مسافرت طولانی مدت با وسایل نقلیه، بستری در بیمارستان مخصوصاً بعد از عمل جراحی و یا شکستگی اندام تحتانی
- ۳- سوختگی ها
- ۴- بیماری های قلبی: افراد مبتلا به بیماری های قلبی - عروقی یا افرادی که سابقه سکت قلبی یا مغزی دارند، بیشتر در خطر تشکیل لخته در سیاهرگ ها هستند. فشار خون بالا و ابتلا به بیماری های التهابی روده (نظیر کولیت اولسراتیو و کرون) نیز خطر ایجاد لخته را افزایش می دهند.
- ۵- سابقه لخته در وریدهای عمقی (DVT) : بیش از نیمی از موارد آمبولی ریوی ناشی از ترومبوز ورید عمقی، مربوط به یک اختلال انعقادی ارثی است
- ۶- شکستگی های استخوانی
- ۷- پلی سیتمی (افزایش غلظت خون): کم خونی همولیتیک

۸- حاملگی

۹- هیپرلیپیدمی (افزایش چربی خون)

۱۰- وضعیت ظاهری بدن : بنا بر گزارش سازمان جهانی بهداشت، افراد چاق در خطر بیشتری برای ایجاد لخته هستند. همچنین افراد قدبلند (بلندتر از ۱۹۰ سانتیمتر) و کوتاه قد (کوتاهتر از ۱۶۰ سانتیمتر) نیز در معرض خطر بیشتری قرار دارند.

۱۱- مصرف قرص های ضدبارداری. این خطر در خانم های سیگاری یا دارای اضافه وزن بیشتر است. البته هورمون درمانی جایگزین در خانم های یائسه هم این خطر را افزایش می دهد.

۱۲- مصرف فنوتیازین ها

۱۳- بعضی گروه های خونی مثل A

۱۴- جراحی: اعمال جراحی به ویژه جراحی های تعویض مفصل زانو یا لگن از دلایل عمده ایجاد لخته به شمار می روند . شکستگی های عمده مانند شکستگی استخوان ران پا و لگن نیز وضعیت مشابهی دارند، زیرا در این حالات بیمار به مدت طولانی نمی تواند پاهای خود را حرکت دهد.

۱۵- برخی از انواع سرطان ها به ویژه سرطان پانکراس، ریه و تخمدان باعث افزایش انعقادپذیری خون می شوند و شیمی درمانی هم این وضع را تشدید می کند.

۱۶- سیگار: به دلایلی که به طور دقیق مشخص نشده، مصرف تنباکو برخی افراد را مستعد تشکیل لخته می کند، به ویژه اگر با سایر عوامل خطر ساز فوق همراه باشد.

علائم شایع :

این بیماری به طور ناگهانی ظاهر شده بطوریکه درد شدیدی در یک طرف سینه

منتشر می شود . بیمار سرفه های خشکی می کند ،تنفسهای کوتاه داردو به سختی نفس می کشد . پوست کبود می شود ، بیمار مضطرب است،تپش قلب دارد و احساس سنکوپ به او دست می دهد.

بررسی های تشخیصی:

شامل رادیوگرافی قفسه سینه، اسکن ریه، آئزیوگرافی ریه، نوار قلب، سمع قلب و ریه، و آزمایش خون جهت اندازه گیری عوامل انعقادی و زمان پروترومبین و اندازه گیری گازهای خونی میباشد

درمان :

اهداف درمان شامل : ۱- پیشگیری از وقوع مرگ ۲- جلوگیری از عود

آمبولی ۳- حفظ عملکرد قلب و ریه در حد قابل قبول (تا برطرف شدن

لخته) ۴- حداقل طول ناخوشی و بیماری

درمان دارویی در آمبولی ریوی:

به دلیل وجود لخته شامل استفاده از داروهای ترومبولیتیک (جهت حل لخته تشکیل دهنده آمبولی) مثل استرپتو کیناز و تجویز همزمان داروهای ضد انعقاد در جهت جلوگیری از ایجاد دوباره لخته می باشد مثل هپارین و وارفارین.

درمان جراحی:

جهت پیشگیری از نکروز در آمبولی های وسیع به شکل خارج کردن آمبولی از رگ می باشد . ممکن است گاهی جراحی به منظور بستن ورید بزرگ منتهی به قلب و ریه یا قرار دادن یک صافی در داخل آن برای جلوگیری از عبور لخته ها به سمت قلب لازم باشد .

- تجویز اکسیژن، در صورت نیاز

- آنتی بیوتیک ، در موارد آمبولی عفونی